

Aan de Minister van Economische Zaken

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Ondernemerschap

Datum
17 december 2024

Kenmerk
DGBI-O / 96010368

RT 0000087949

Bijlage(n)
2

nota

Kamerbrief Uitkomsten OndernemersTop en Monitor
Ondernemingsklimaat 2024 en vooruitblik naar 2025

Parafenroute

Aanleiding

U heeft op 2 oktober jl. tijdens de tweede termijn van het Commissiedebat Staat van de economie toegezegd na de Top een brief te sturen aan de Tweede Kamer over de uitkomsten van de OndernemersTop. Daarnaast heeft u in een Kamerbrief van 9 december jl. toegezegd de Kamer op korte termijn een inhoudelijke appreciatie te geven van de gepresenteerde cijfers en bevindingen uit de Monitor Ondernemingsklimaat 2024¹. Bijgaand vindt u de definitieve versie van deze Kamerbrief, inclusief het verslag van de OndernemersTop, die als bijlage bij de Kamerbrief verzonden wordt. In de brief is nog een verwijzing gemaakt naar de website van de OndernemersTop.

Advies

Wij adviseren u om akkoord te gaan met de verzending van de Kamerbrief inclusief het verslag van de OndernemersTop.

Kernpunten

In de bijgevoegde Kamerbrief geeft u aan dat:

- U op 9 december jl. de Monitor Ondernemingsklimaat 2024 heeft gepresenteerd en wat de uitkomsten daarvan waren.
- U op 9 december in Eindhoven de OndernemersTop heeft georganiseerd, waar u in gesprek bent gegaan over zes thema's die voor deelnemers aan de Top en veel andere ondernemers prioritair zijn: (1) arbeidsmarkt en talent, (2) regelgeving en regeldruk, (3) netcongestie en verduurzaming, (4) innovatie en digitalisering, (5) internationaal ondernemen en (6) ruimte en vergunningen.
- U gezien het succes van de Top en de behoefte aan een structurele dialoog met het bedrijfsleven ook volgend jaar weer een OndernemersTop organiseert.
- Alle opgehaalde input meegenomen zal worden in de verdere verkenning van de mogelijke invulling, vormgeving van en deelnemers aan het Pact.

Toelichting

Ontvangen BBR

¹ Kamerstuk 32637, nr. 659: OndernemersTop, bekendmaking verkenner Pact Ondernemingsklimaat en aanbidding Monitor Ondernemingsklimaat 2024.

Uitkomsten van de Monitor Ondernemingsklimaat 2024

- Het ondernemingsklimaat scoort volgens bedrijven gemiddeld een 6,0. De waardering neemt af, na een gemiddelde van 6,7 in 2022 en 6,4 in 2023.
- Vooral de scores voor energie-infrastructuur, aanwezigheid van talent, belastingklimaat en faciliterende wetgeving zijn de afgelopen jaren afgenomen. Faciliterende wetgeving en stabiliteit en voorspelbaarheid van overheidsbeleid worden als belangrijkste verbeterpunten gezien.
- Aan de positieve kant valt vooral de waardering voor de kwaliteit van leven op. Deze dimensie scoort zelfs nog iets beter dan vorig jaar. Ook de digitale-, kennis- en fysieke infrastructuur scoren structureel goed.
- Ongeveer een op de vijf bedrijven overweegt in de komende twee jaar activiteiten naar het buitenland te verplaatsen. Onder internationaal actieve bedrijven is dit ongeveer een op de drie. Dit beeld is vergelijkbaar met vorig jaar.
- Bijna twee op de drie bedrijven gaf aan de komende twee jaar te investeren in groei en/of uitbreiding van bedrijfsactiviteiten. Hiervan beoogt ruim een op de drie dit *volledig* in Nederland te doen.
- Uit andere monitors en (statistische) bronnen blijkt dat de gemeten percepties op veel punten aansluiten bij beschikbare feiten en cijfers.
- In internationaal opzicht blijft Nederland qua concurrentiekracht en innovatievermogen aansluiting houden bij de kopgroep. Ook hier is echter een geleidelijk dalende trend zichtbaar. Ten opzichte van veel Westerse referentielanden behoudt Nederland op de meeste punten een stabiele positie, maar mondiaal gezien lijken we enig terrein te verliezen.